

Човпило Алла Михайлівна, учитель зарубіжної літератури Здолбунівської ЗОШ І-ІІІ ступенів №3

Тема: «Індійська народна казка «Фарбований шакал» та її порівняння з казкою І. Франка «Фарбований лис». Урок, 5 клас.

Мета: ознайомити учнів зі змістом казки, розвивати навички самостійного опрацювання тексту, вчити аналізувати вчинки героїв, мислення, розвивати навички усного малювання, переказу, виразного читання, акторські здібності, зв'язне мовлення, творчого сприйняття тексту; виховувати високі моральні якості учнів.

Обладнання: текст казки, ілюстрації до неї, таблиця для компаративного аналізу для кожного учня.

Тип уроку: комбінований

Хід уроку

I. Мотивація навчальної діяльності школярів.

Оголошення теми й мети уроку.

Учитель. Навряд чи знайдеться серед нас хтось, хто б не любив слухати казки, читати їх, мріяти прочарівні речі, казкові пригоди й дива. Лише на перший погляд, казка — забава й розвага для малечі. Але й дорослі можуть знайти в народних казках багато повчального для себе, у чому ми переконаємося, ближче, познайомившись з індійською казкою «Фарбований шакал» (учні записують тему уроку в зошиті).

Пояснення епіграфу :

Заглядає в шибку казка сивими очима,
Материнська добра ласка в неї заплечима.

В. Симоненко

II. Актуалізація опорних знань

1. Евристична бесіда

Що таке народна казка? (Усна народна оповідь про вигадані події)

На які види за змістом поділяються казки? Чарівні, про тварин, соціально – побутові)

З яких частин складається казка (Зачин, основна частина, кінцівка)

IV. Сприйняття й засвоєння нового матеріалу

1. Словникова робота.

Шива – давньоіндійське божество. Втілення руйнівного начала Всесвіту.

Брахман - в індійській релігії: космічне духовне начало, що є основою всього суцього.

Раджа – індійський титул можновладця, князя або царя.

2. Ознайомлення з текстом індійської народної казки «Фарбований шакал»

Учитель Казки про тварин вважаються найдавнішими, бо раніше люди жили серед природи, тож їх існування часто залежало від вдалого чи невдалого полювання на диких тварин.

Інколи тварин навіть обожнювали, складали про них легенди й казки. зі змістом однієї такої казки ми познайомимося зараз.

3. Короткий переказ казки (фронтальне опитування)

4. Складання плану до казки (запис плану в зошит)

I. Життя Шакала до пригоди в місті.

II. Чудове перетворення.

III. Царювання Шакала в лісі.

VI. Виявлення правди.

5. Робота з текстом твору.

- Знайдіть і зачитайте в тексті уривок, де ми вперше зустрічаємось з шакалом. Яким він постає перед нами?

- Знайдіть і зачитайте уривок, як поводить ся Чандарава в місті. Яким він тут постає перед нами?

- За яких обставин Шакал перефарбувався?

- Як герой скористувався із цієї ситуації?

- Як Шакал себе виказав?

- Як його було покарано?

- Чи сподобався вам головний герой казки? Поясніть свою відповідь.

6. Компаративний аналіз.

Ознайомлення з казкою І.Франка « Фарбований Лис» .

Складання таблиці за сюжетом казок. Учні роблять висновок, чим схожі сюжети казок і чим вони розрізняються.

10 оповідання 1 – ої книги «Пачатантри»	Казка «Фарбований Лис» І.Франка
1. У лісі жив шакал Чандарава.	1.У лісі жив хитрий Лис Микита.
2.Від голоду він подався до лісу.	2. Похвалився ,що в білий день вкраде на базарі курку.
3.Сутичка з собаками по дорозі до міста.	3. Лис у передмісті, сутичка з собаками.
4. Рятуючись. Вскочив у казан із синьою фарбою.	4. Рятуючись. Вскочив у казан із синьою фарбою.
5.Шакал у лісі – переполох; його хутро синє, як у бога Шіви.	5.Лис у Лісі – переполох.
6.Шакал каже, що створений Брахманом і помазаний на царство.	6.Лис каже, що виліплений Святим Миколаєм із небесної глини і помазаний на царювання.
7. Шакала роздерли на дрібні шматки за ошуканство.	Микиту роздерли на дрібні шматки за ошуканство.

8. Знайомство з поняттям «мандрівний сюжет»

Учитель.

Мандрівні сюжети — це спільні, однакові історії, пригоди, які зустрічаються у фольклорі різних народів. Звірі в казках часто уособлювали людські типи й риси.

Так, Вовк — часто жорстокий і грубий, Ведмідь — вайлуватий, неповороткий, Заєць — боягузливий, Лис — хитрий, Змія — підступна, Осел — упертий

тощо.

Які риси уособлюють Шакал, Лис?

З якими подібними казками ви вже знайомі?

Мандрівні сюжети характерні для багатьох літератур, не лише індійської чи української. Про подібного персонажа читаємо у Й. В. Гете, «Рейнеке – Лис», Ш. Перро «Кіт у чоботях».

9. Гра «Про якого персонажа йдеться мова?»

Учитель. Які з поданих прислів'їв та приказок можна використати для характеристики Чандарави, а які - для інших дійових осіб?

«Не давай сам на себе кия»,

«Знай, козо, своє стайло»,

«У чужий черевик ноги не сунь»,

«У страху очі великі»,

«Лякана ворона і куца боїться»

«За дурною головою і ногам немає спокою»

V. Закріплення знань, умінь та навичок

Прочитайте зашифрований вислів відомого російського казкаря П. Бажова

про значення казки (пропущені голосні звуки)

С т р к з к п т р б н. Н й б г т т г д р г г м н л г, к к р с н н н й з н д б т ь
с п т м.

(Стара казка потрібна. У ній багато того дорогого минулого, яке корисне

нині й знадобиться потім.)

VI. Домашнє завдання

Прочитати казку, намалювати ілюстрацію.

VII. Підбиття підсумків уроку. Рефлексія.

Інтерактивна вправа «Мікрофон»

Учням пропонується закінчити речення:

«Найцікавішим на уроці для мене було те...».